

Etterat jeg den 19. ds. var gitt i oppdrag av Evakueringsutvalget aa ordne med det helsemessige under evakueringstiltaket i Mosjøen henvente jeg mig neste dag til direktør Heyerdahl i Røde Kors og spurte om han kunne stille til disposisjon 15 a 20 sykepleiersker til assistanse for representant i Mosjøen, dr. Stang Wolff.

112697

Direktør Heyerdahl var meget møttekommende og lovet aa skaffe det begjærte antall søstre hvoav 5 skulle sendes straks og resten senere saasnart man fikk tak i dem. Etter et par dager ringte direktør Heyerdahl til mig aa sa han nødig ville la søstrene reise før det var bruk for dem da de maate taes fra sit arbeide annetsteds. Han antok at om de sendtes straks ville de kanskje komme til aa gaa ledige i Mosjøen hvor han mente det enna ikke paa lenge kunne inntreffe saa mange flyktninger at det var behov for saa mange opptil 20 sykepleiersker. Foreløbig hadde han ikke kunnet skaffe mer enn 3 stykker. Vi ble da enige om aa forsøke aa faa 5 stykker sendt straks og at Røde Kors skulle faa besked naar resten skulle sendes. Den 24.ds. kom telegram fra dr. Stang Wolff i Mosjøen med anmodning om øieblikkelig aa sende alle søstrene. Dette telegrammet refererte jeg for direktør Heyerdahl og ba om at anmodningen maate bli etterkommet. Direktør Heyerdahl lovet aa gjøre dette, men presisterte atter at det var uhyre vanskelig aa skaffe saa mange søstre

Etter dette henvente jeg mig først til Norske Kvinners Sanitetsforening som imidlertid ikke kunne skaffe noen søstre, og deretter til Ulleval gjennom sykehusraadmannen. Fra Ulleval lykkedes det straks aa skaffe 10 søstre som ville reise frivillig. Disse søstre var 28.ds. om morgenen paa mit kontor og senere hos byråsjef Myklestad i Helseavdelingens Hygienekontor. De ble gjort kjent med oppgaven som forelaa og gitt ansettelsesdokument med lønnsbetingelser og besked om aa henvende sig paa general Frølich Hansens kontor for aa faa de nødvendige papirer for reisen.

Ingen av søstrene stilte noen som helst betingelser. Men en av dem spurte om deres løn ville bli utbetalt gjennom Ulleval. Hertil ble svart at lønnen ville bli utbetalt gjennom Riksutvalget for evakuering. Hertil hadde ingen av søstrene noe aa bemerke.

Senere paa dagen ringte direktør Heyerdahl og gjentok et forslag fra foregaaende dag om at Røde Kors -søstrene maate bli ledsaget av en læge som reisefører for Røde Kors, og tilføiet nu at ogsaa Ullevalsøstrene ble underordnet denne læge. Direktør Heyerdahl frafalt dog dette etter at jeg hadde forklart ham at det ville være aa skyte inn et unødige mellemlid mellom min befullmektigede i Mosjøen, dr. Stang Wolff og sykepleierskene, og at det var liten mening i denne lægenødens tid aa engasjere som reisefører en læge som forøvrigt saasnart han kom til Mosjøen kunne tenkes aa bli disponert av dr. Stang Wolff og kanskje sendt annetsteds hen. - Direktør Heyerdahl kom saa med krav om at Røde Kors-søstrenes løn skulle utbetales gjennom Røde Kors mot refusjon fra Evakueringsutvalget. Da dette krav ble sat som betingelse for søstrenes deltagelse - og ble fastholdt trods jeg paaviste det unødige i denslags foranstaltninger gikk jeg med paa dette.

1944

30/10 44 / 31/10 44 - 8/11 44 / 9/11 44 / D. 30/10 44

10/11 44 / 13/11 44 / 16/11 44
(Alt 2)

Direktør Heyerdahl forlangte saa at ogsaa Ullevaalsøstrene skulle faa sin løn gjennom Røde Kors og "staa under Røde Kors ,s beskyttelse". Da jeg fant dette ganske meningsløst henviste han mig til dr. med. Heimbeck til mer mere avtale om dette punkt, som for ham syntes aa være meget viktig. Dr Heimbeck var imidlertid ingesteds aa finne men ringte etter en times tid til meg fra direktør Heyerdahls kontor og framkom med en uklar redegjørelse hvorav ~~frankøxx~~framgikk at Ullevaalsøstrene skulle ha framkommet med de av direktør Heyerdahl nevnte krav og nektet aa reise medmindre de ble imøtekommet. Dr. Heimbeck maatte imidlertid innrømme at han ikke hadde snakket med noen av søstrene selv, som samme for middag paa mit kontor ikke hadde nevnt et ord om disse betingelser. Derimot hadde han nettop hatt en samtale med oversøster paa Kirurgisk avdeling 11 som angivelig skulle ha henvent sig til ham og angiveligt paa søstrenes vegne skulle ha framsat kravene. -Jeg lot ham forstaa at man her var opmerksom paa det paafallende samentreff mellem direktør Heyerdahls oppringning hit en time i forveien og Ullevaalsøstrenes angivelige krav og skammet paa en spøkefull maate baade ham og direktør Heyerdahl ut, og gikk saamed paa disse betingelser for aa faa søstrene avgaarde. Samme ettermiddag ble jeg privat ringt opp av direktør Heyerdahl som fortalte at nu var brannen i rosenes leir slukket og at dr. Heimbeck hadde gaat med paa at søstrene fikk seise som av mig foreslaat.

Da jeg idag ringte til dr. Heimbeck for aa faa dette bekreftet erklærer han intet aa kjenne til en slik samtale fra sin side. Det eneste han er gaat med paa er at søstrene skal reise uten noen ledsagelse ~~ffav~~av noen læge fra Røde Kors.

Søstrene er imidlertid nu reist, og Ullevaalsøstrene uten at det fra ders side er framkommet noen protest mot den ordning som er truffet herfra fra først av. Det er bare Røde Kors som har forsøkt aa faa istand en annen ordning, men i siste øieblikk frafalt denne ved direktør Heyerdahl, s telefonoppringning til meg, som fant sted før søstrene var reist. Den hjelp som man haapet aa faa og som ogsaa var blit lovet av Røde Kors i denne for land aa folk saa vanskelige situasjon synes etter det ovenfor paserte allerede aa bli noe problematisk. dr. Heimbeck ble meddelt dette i telefonen og hadde intet aa bemerke .

Oslø den 30 oktober 1944. Th. Østrem.

Den 1. november om formiddagen kom følgende telegram fra de.
Stang Wolff i Mosjøen :

" Alle søstre som er sendt hit av Røde Kors er sendt underforusething at at de kun skal følge transporter paa land og en best personlig sikkerhet. Stopp. Under disse forutsetninger kan jeg ikke disponere søstre til sjøtransporter som er det viktigste her nord. Stopp. Jeg forutsetter at Medisinaldirektøren konferer med Røde Kors eller beordrer søstrene til min disposisjon. Stopp. Frivillighet og personlige hensyn til sikkerhet kan idag ikke hemme mine disposisjoner. Stopp. Telegrafer svar snarest ".

Stang Wolff.

Etter dette satte jeg meg øyeblikkelig i forbindelse med direktør Heyerdahl, Røde Kors, som etter aa ha faat opplest telegrammets ordlyd i telefonen erklærte intet aa kjenne til noen slik " forutsetning" som der nevnt. Imidlertid kunne man intet ytterligere uttale og var ikke villig til aa foreta sig noe uten i samraad med overlage Pauss, Tønsberg, som han ventet til byen samme dag. Da jeg senere paa dagen ringte direktør Heyerdahl opp meddelte han at saken nu var i orden, idet man hadde gitt Røde Kors, s tillitsmann i Mosjøen beskjed om at søstrene skulle følge ogsaa sjøtransporter. Forøvrig kunne man ikke fremdeles ingen forklaring gi paa den besynderlige opptreden fra Røde Kors, s side i Mosjøen og hvem som hadde ansvar for at det kunne opstaa slike vanskeligheter allerede straks søstrenes skulle settes inn i hjelpearbeidet nordpaa.

Det ble straks ~~sendt~~ herfra sendt følgende telegram til dr. Stang Wolf:
" Saken ordnet med Røde Kors. Stopp. Søstrene skal følge ogsaa sjøtransporter. Stopp. Idag sendt fra Trondheim 10 000 meter papirlakener. Stopp. Fra At-leiren i Osen dirigeres sykehusmateriell. stopp. Brev underveis. Stopp."

Medisinaldirektøren."

Det synes noksaa eiendommelig at disse søstre, hvis virke egentlig skulle ligge paa krigsskueplassen, forlanger i den foreliggende vanskelige situasjon aa bli behandlet som raatne egg, og ikke alene gis egen barnepike eller saakalt reisefører med til Mosjøen, men endog deroppe stilles i særklasse, og bare tillates arbeide som gir den " best personlig sikkerhet " og resten overlates til deres koleger fra Ullevaal og det øvrige hjelpepersonell, som da formentlig anses for aa være mindre verdifulle liv.

Man maa med forundring spørre hvem det er som har ansvaret for at den i telegrammet nevnte " forutsetning " er knyttet til Røde Kors -søstrenes deltagelse i hjelpearbeide nordpaa.

De vanskeligheter man har hat med søsterhjelpen fra Røde Kors før innsatsen, og som nu fortsetter paa selve arbeidsstedet, staar ikke i noe forhold til den ydede assistanse og er ikke egnet til aa gi respekt for denne organisasjons arbeidsmetode og vilje til innsats for folket i den mest sjebnesvangre tid i dets historie.

Oslo, den 2. november 1944.

Th. Østrem.

Ad Røde Kors -søsterhjelp til Mosjøen.

Igaar kom generalsekretær Meinick og oversøster Edvarda i Røde Kors til Helseavdelingen og ba om aa faa en konferanse med byraasjef Myklestad i Hygienekontoret. Man haapet her at konferansens formaal var aa planlægge det fremtidige hjelpearbeide med evakueringeni samarbeide med Helseavdelingen. Det viste sig imidlertid at det Røde Kors representantene kom for aa snakke om var det gamle krav om at de allerede reiste Ullevaal-søstre skulle staa under Røde Kors,s beskyttelse og faa sine lønninger utbetalt gjennom denne organisasjon. De to representanter for Røde Kors anga ikke aa kjenne til den avgjørelse som ble truffet om de avreiste Ullevaal- søstre og det trods det herom^{for}noen dager siden var gitt tydelig beskjed til dr. Heimbeck med referat av direktør Heyerdahls oppringning hvor han erklarte at " brannen i rosernes leir" (se notat av 2.ds.) var slukket.

Under konferanse med dr. Myklestad spurte denne om Røde Kors kunne stille ytterligere 30 søstre til disposisjon , idet det var innløpet følgende telegram fra dr. Stang Wolff:

" Medisinaldirektøren , Oslo.

Fra evakueringssjefen i Tromsø mottat følgende telegram. Stopp. Trenger 50 sykepleiersker. Stopp. Skikende Mangel paa læger og kirurger, Stopp. Nødpetet maa etterkommes i videst utstrekning. Stopp. Send sjøsterke Ullevaalsøstre i puljer paa ~~15~~Ca 15 av plasshensyn.

Stang Wolff.

Sekretær Meinick avslo imidlertid aa sende flere søstre fra Røde Kors. For at det ikke skulle foreligge noen misforstaaelse etter samtalen med byraasjef Myklestad ringte jeg straks etter møtet opp til søster Edvarda og forklarte henne hele saken fra begyndelsen til enden og ytret ogsaa min forbauselse over at hun ikke var bedre orientert fra sin egen ledelse om det for Røde Kors øyensynlig særdeles viktige spørsmål som man nu endelig en gang maatte være ferdig med . Samtidig beklaget jeg den form for samarbeide som Røde Kors fant det passende a etablere i en saa alvorlig situasjon som den foreliggende. Jeg beklaget ogsaa at Røde Kors nu nektet aa avgi flere søstre enn de lo som allerede var reist tross det endog paa forhaand var lovet aa sende i allfall 20 søstre. Søster Edvarda var enig i alt hva jeg framholdt i telefonen og lovet aa forklare det for sekretær Meinick som ikke lot sig finne .

Idag ringte jeg for sikkerhets skyld til sekretær Meinick da det hadde vist sig at kontakten mellem de forskjellige personer paa Røde Kors landsforenings kontor øyensynlig ikke var særlig god og tremholdt ~~hø~~ for ham det samme . Sekretær Meinich avbrøt mig imidlertid ustanselig i telefonen og kom med en ren ordflom av fraser om Røde Kors gode hensikter og innstilling og brøt saa samtalen i øret paa mig , idet han bemerket at han ikke ønsket aa fortsette.

Oslo, den 8. november 1944.

Th. Østrem.

Under arbeide for aa skaffe ytterligere sykepleierskehjelp nordpå (krav om 50 sykepleiersker til Tromsø straks) har jeg sat meg i forbindelse med forstanderinnene paa Ullevaal sykehus og Rikshospitalet, som har lovet aa gjøre sit beste for aa skaffe flest mulig.

Under konferansen o dette ble det meddelt mig at man muligens kunne ~~aa~~ vanskeligheter nu etter at Røde Kors blandet sig inn og stillet betingelser ved avsendelsen av den første tropp den 28. oktober d. a. Røde Kors hadde dengang hatt konferanse med oversøster paa Ullevaal II. avdeling, Marit berg Dombaas, som oppgaves aa være representant for de avreisende Ullevaalsøstre. Under de telefonkonferanser jeg hittil hadde hatt med Røde Kors om dette har man hevdet at det var oversøster Marit Dombaas som henvendte sig til Røde Kors og krevet at ogsaa Ullevaalsøstrenes lønn skulle utbetales gjennom Røde Kors, og at de skulle stå under dettes beskyttelse. Forstanderinnen paa Ullevaal har nu meddelt meg at søster Marit Dombaas samme dag som søstrene skulle reise var hos henne for aa faa oppgitt navnene paa dem, tyensynlig i den hensikt aa samle de til møte før avreisen. Oversøsteren hadde da ogsaa kommet med ytringer om at hun var imot samarbeide med Nasjonal Samling i denne sak.

I dag ringte jeg til Oversøster Marit Dombaas og forhørte meg om hennes befatning med saken og om det var saa at hun var valgt av søstrene som deres tillitsmann eller representant. Herpaa svarte hun unnvikende og da jeg fortalte at søstrene hos meg selve avreisediten ikke hadde nevnt noe om no n slik representant for dem, og ikke hadde stillet noe krav hverken om følge eller lønn gjennom Røde Kors, innrømmet søster Marit at hun ikke var noen representant for søstrene eller hadde noen fullmakt fra dem. Hun hadde av sig selv ringt til Røde Kors og beitt om at søstrene maatte stå under dettes beskyttelse. Men hun hadde ikke nevnt noe om utbetaling av lønnen. Dette er noe som Røde Kors har funnet paa. - Søster Marit mente at hun maatte gaase at søstrene fikk tryggende følge da de var unge og uerfarne og at det var almindelig i krigstid aa sende søstrene med reiseførere. Hun mente ogsaa at det hadde vist seg aa være paakrevet, idet hun hadde faat brev fra en av søstrene i Mosjøen, som fortalte at de ved ankomsten ikke hadde faat mat, hvis ikke Røde Kors hadde sørget for dem.

Etter dette forklarte jeg oversøsteren at det her ikke gjaldt krigsdeltakelse, men aa hjelpe mennesker i nød under vaart lands hittil største katastrofe, at søstrene var voksne mennesker og under sin utdannelse hadde lært - som sikkert ogsaa oversøsteren selv - aa ofre sig for sine pasienter og la hensynet til dem gaa foran omsorgen for eget vel og egen bekvemmelighet. De var ogsaa 20 stykker s ammen/og reiste samtidig som flere A.T. folk samlet til Mosjøen, Hvod de saa kom direkte under min befullmektigede, dr. S. Stang Wolff, som ville ta sig av dem.

Tilslutt meddelte jeg oversøster Marit at hennes innblanding var overflødig og bare kunne være egnet til aa skade tiltaket for aa hjelpe de nødlidende. Hun fikk ogsaa besked om at hun ville bli gjort ansvarlig hvis det skulle oppstaa noen vanskeligheter med videre rekruttering av søstre til avskueringsomraadet og at hun ville ikke bli gitt yterligere varsel.

Oslo, den 9. november 1944.

Th. Strøm
Th. Strøm.

Røde Kors - søsterhjelp til Mosjøen.

Under arbeide for aa skaffe ytterligere sykepleierskehjelp nordpå (krav om 50 sykepleiersker til Tromsø straks) har jeg sat meg i forbindelse med forstanderinnene paa Ullevaal sykehus og Rikshospitalet, som har lovet aa gjøre sit beste for aa skaffe flest mulig.

Under konferanser o dette ble det meddelt mig at man muligens kunne paa vanskeligheter nu etter at Røde Kors blandet sig inn og stillet betingelser ved avsendelsen av den første tropp den 28. oktober d. a. Røde Kors hadde dengang hatt konferanse med oversøster paa Ullevaal 11. avdeling, Marit berit Dombaas, som oppgaves aa være representant for de avreisende Ullevaalsøstre. Under de telefonkonferanser jeg hittil hadde hatt med Røde Kors og dette har man hevdet at det var oversøster Marit Dombaas som henvendte sig til Røde Kors og krevet at ogsaa Ullevaal-søstrenes lønn skulle utbetales gjennom Røde Kors, og at de skulle stå under dettes beskyttelse. Forstanderinnen paa Ullevaal har nu meddelt meg at søster Marit Dombaas samme dag som søstrene skulle reise var hos henne for aa faa oppgitt navnene paa dem, tyensynlig i den hensikt aa samle de til møte før avreisen. Oversøsteren hadde da ogsaa kommet med ytringer om at hun var imot samarbeide med Nasjonal Samling i denne sak.

I dag ringte jeg til oversøster Marit Dombaas og forhørte meg om hennes befatning med saken og om det var saa at hun var valgt av søstrene som deres tillitsmann eller representant. Herpaa svarte hun unnvikende og da jeg fortalte at søstrene hos meg selve avreisedit ikke hadde nevnt noe om noen slik representant for dem, og ikke hadde stillet noe krav hverken om følge eller lønn gjennom Røde Kors, innrømmet søster Marit at hun ikke var noen representant for søstrene eller hadde noen fullmakt fra dem. Hun hadde av sig selv ringt til Røde Kors og bedt om at søstrene maatte stå under dettes beskyttelse. Men hun hadde ikke nevnt noe om utbetaling av lønnen. Dette er noe som Røde Kors har funnet paa. - Søster Marit mente at hun maatte gaase at søstrene fikk et tryggende følge da de var unge og uerfarne og at det var almindelig i krigstid aa sende søstrene med reiseførere. Hun mente ogsaa at det hadde vist seg aa være paaakrevet, idet hun hadde faat brev fra en av søstrene i Mosjøen, som fortalte at de ved ankomsten ikke hadde faat mat, hvis ikke Røde Kors hadde sørget for dem.

Etter dette forklarte jeg oversøsteren at det her ikke gjaldt krigsdeltakelse, men aa hjelpe mennesker i nød under vaart lands hittil største katastrofe, at søstrene var voksne mennesker og under sin utdanning hadde lært - som sikkert ogsaa oversøsteren selv - aa ofre sig for sine pasienter og la hensynet til dem gaa foran omsorgen for godt vel og egen bekvemmelighet. De var ogsaa 50 stykker sammen og reiste samtidig som flere A.T. folk samlet til Mosjøen, Hvor de saa kom direkte under min befullemektigede, dr. S. Stang Tolff, som ville ta sig av dem. Tilslutt meddelte jeg oversøster Marit at hennes innblanding var overflødig og bare kunne være ørnet til aa skade tiltaket for aa hjelpe de nødlidende. Hun fikk ogsaa besked om at hun ville bli gjort ansvarlig hvis det skulle opstaa noen vanskeligheter med videre rekruttering av søstre til avskueringskommanden og at hun ville ikke bli gitt ytterligere varsel.

Oslø, den 9. november 1941.

Th. Holrem
Th. Holrem.

Under arbeide for aa skaffe ytterligere sykepleierskehjelp nordpaa (krav om 50 sykepleiersker til Tromsø straks) har jeg sat meg i forbindelse med forstanderinnene paa Ullevaal sykehus og Rikshospitalet, som har lovet aa gjøre sit beste for aa skaffe flest mulig.

Under konferansen om dette ble det meddelt mig at man muligens kunne ~~aa~~ vanskeligheter nu etter at Røde Kors blandet sig inn og stillet betingelser ved avsendelsen av den første tropp den 28. oktober d. a. Røde Kors hadde dengang hatt konferanse med oversøster paa Ullevaal 11. avdeling, Marit Berg Dombaas, som oppgaves aa være representant for de avreiste Ullevaalsøstre. Under de telefonkonferanser jeg hittil hadde hatt med Røde Kors om dette har man hevdet at det var oversøster Marit Dombaas som henvendte sig til Røde Kors og krevet at ogsaa Ullevaalsøstrenes lønn skulle utbetales gjennom Røde Kors, og at de skulle stå under dettes beskyttelse. Forstanderinnen paa Ullevaal har nu meddelt meg at søster Marit Dombaas samma dag som søstrene skulle reise var hos henne for aa faa oppgitt navnene paa dem, øyensynlig i den hensikt aa samle dem til møte før avreisen. Oversøsteren hadde da ogsaa kommet med ytringer om at hun var imot samarbeide med Nasjonal Samling i denne sak.

Idag ringte jeg til Oversøster Marit Dombaas og forhørte megom hennes befatning med saken og om det var saa at hun var valgt av søstrene som deres tillitsmann eller representant. Herpaa svarte hun unnvikende og da jeg fortalte at søstrene hos meg selve avreisedagen ikke hadde nevnt noe om noen slik representant for dem, og ikke hadde stillet noe krav hverken om følge eller lønn gjennom Røde Kors, innrømmet søster Marit at hun ikke var noen representant for søstrene eller hadde noen fullmakt fra dem. Hun hadde av sig selv ringt til Røde Kors og bedt om at søstrene maatte staa under dettes beskyttelse. Men hun hadde ikke nevnt noe om utbetaling av lønnen. Dette er noe som Røde Kors har funnet paa. - Søster Marit mente at hun maatte paase at søstrene fikk betryggende følge da de var unge og uerfarne og at det var almindelig i krigstid aa sende søstrene med reiseførere. Hun mente ogsaa at det hadde vist seg aa være paakrevet, idet hun hadde faat brev fra en av søstrene i Mosjøen, som fortalte at de ved ankomsten ikke hadde faat mat, hvis ikke Røde Kors hadde sørget for dem.

Etter dette forklarte jeg oversøsteren at det her ikke gjaldt krigsdeltakelse, men aa hjelpe mennesker i nød under vaart lands hittil største katastrofe, at søstrene var voksne mennesker og under sin utdannelse hadde lært - som sikkert ogsaa oversøsteren selv - aa ofre sig for sine pasienter og la hensynet til dem gaa foran omsorgen for eget vel og egen bekvemmelighet. De var ogsaa 20 stykker sammen og reiste samtidig som flere A.T. folk samlet til Mosjøen, Hvor de saa kom direkte under min befullmektigede, dr. S. Stang Wolff, som ville ta sig av dem.

Tilslutt meddelte jeg oversøster Marit at hennes innblanding var overflødig og bare kunne være egnet til aa skade tiltaket for aa hjelpe de nødlidende. Hun fikk ogsaa besked om at hun ville bli gjort ansvarlig hvis det skulle oppstaa noen vanskeligheter med videre rekruttering av søstre til avskueringsomraadet og at hun ville ikke bli gitt ytterligere varsel.

Oslo, den 9. november 1944.

Th. Astrem
Th. Astrem.

Ad. Røde Kors - søsterhjelp til Mosjøen .

Etter Røde Kors's innblanding med aa skaffe sykepleiersker nordover meldte det sig ingen frivillige mer(slik som det gjorde den første dag paa Ullevaal). Etter avtale med forstanderinenene paa Ullevaal og Rikshospitalet ble det derfor satt opp oppslag og innrykket avertissementer i avisene om frivillig søsterhjelp. Paa dette meldte seg noen faa ute fra byen.

dr.

Innløpende nytt telegram fra Stang Wolff saalydende:

" Nødrøp fra Tromsø om manglende sykepleiersker og læger fortsetter. Stopp. Hvilke opplysninger kan jeg meddele Tromsø med hensyn til sakens realisering.

Stang Wolff.

De to forstanderrinner ble saa bedt om aa sette opp liste over en del sykepleiersker paa Ullevaal og Rikshospitalet som kunne beordres gjennom arbeidsformidlingen.

Mens man holdt paa med dette ringte sykehusraadmannen og fortalte at Luftvernet ville komme til aa protestere mot utskrivningen . Dr. Foss paa Ullevaal som var Luftvernets representant der hadde henvendt sig tøl raadmannen og sagt han ikke gikk med paa aa frigi søstrene. Han mente man maatte kunne bruke ganske alminnelige mennesker til nød med førstehjelpskursus eller lignende, og at disse kunne assistere den første stakk av søstre som allerede var nordpaa . Jeg ringte da øyeblikkelig til dr. Foss og forklarte ham blandt annet at dr. Stang Wolff ikke ville be om søstre hvis han ikke trengte dem, samt at det søstrene skulle brukes til i størst mulig utstrekning var aa ledsage flyktningetransporter. Her kunne det forekomme saavel dødsfall som fæsler og ulykker og utbrudd av epidemiske sykdommer. Alt dette var noe som det trengtes utdannede sykepleiersker til aa greie med. Etter dette var dr. Foss enig i at det var behov for sykepleiersker og lovet ikke aa legge hindringer i veien for rekrutteringen fra Ullevaal. Paa mitt spørsmål erklarte han at det var søster Marit Dombaas som hadde henvendt sig til ham i denne anledning. Jeg repeterte da for ham hvad jeg hadde sagt til søster Marit og presiserte at man gjerne ville ha et godt samarbeide i denne sak, men ikke vil finne sig i sabotasjehandling. Dr. Foss var meget rimelig aa snakke med og ga ogsaa uttrykk for sin oppfatning at i en sak som denne maatte ikke politikk eller andre utenforliggende hensyn spille noen rolle.

10
/ 10

V
J.nr. 157/44. I.D.H.2.

TnØ/GT.

Herr minister Whist.

Ad Røde Kors - søsterhjelp til Mosjæn.

Under henvisning til telefonsamtale forleden dag sendes vedlagt referat av forhandlingene med Røde Kors for aa skaffe sykepleiersker til evakueringsarbeidet nordpaa .

Poenget i saken er følgende:

I. RødeKors som etter min anmodning hadde lovet aa sende endel sykepleiersker til Mosjæn, gikk fra sitt løfte, avga bare halvparten og nektet aa sende flere.

II. Røde Kors blandet sig deretter opp i vaare disposisjoner og søkte aalegge hindringer i veien for rekruttering av søstre fra Ullevaal sykehus til Mosjæn.

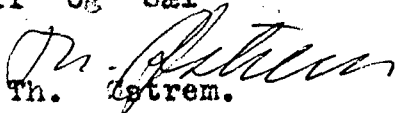
III. Lenge etter at den første søstertransport var ferdig fortsetter Røde Kors sin prosedyre og tøv i anledning av de avreiste Ullevaalsøstre, som Røde Kors ville ha under sin komando.

For oss gjelder det aa skaffe tilstrekkelig med søstre. 23 er sendt. Ytterligere 50 forlanges. Naar Røde Kors ikke lenger vil hjelpe til maa det i allfall holde opp med aa hindre oss i vaart arbeide.

Sekretar Meinich hadde inderlig godt av den "sjennepreken" han fikk i telefonen. Men han skulle ikke ringt av i øret paa meg, hva han imidlertid fant paa antagelig i mangel av argumenter til forsvar for Røde Kors,s merkelige opptreden- som ikke bare er arrogant men ogsaa viser fullkommen mangel paa forstaaelse av situasjonen.

Oslo, den 13. november 1944.

Heil og Sæl

Th. Strøm.

10 november 1944

Etter Avtale med Arbeidsformidlingen ble det den 15. ds. utferdige paalagg til 20 søstre fra Ullevaal og 10 fra Rikshospitalet.

Straks innløp det protester fra Rikshospitalet, hvor det var holdt over lægemøte i sakens anledning. Direktør Petter Ødegaard ringte meg ogsaa opp og protesterte paa det bestemteste. Likesaa professor Monrad Krohn senere paa dagen. Begge disse herrer svarte jeg at det her dreiet sig om en landskatastrofe hvor alle maatte hjelpe til, og at naar de egentl sykepleierskeorganisasjoner som Røde Kors, Norske Kvinners Sanitetsforening og Betanien (som imidlertid var blitt spurt og ogsaa avslaat aa hjelpe) sviktet, var det naturlig at landets to største sykehus traat støttende til. En anden gang kunne katastrofen ramme disse sykehus sel og da ville det ikke være hyggelig om alle andre bare tenkte paa sig selv istedenfor aa hjelpe saa gott de kunne. Likeledes rekte jeg paa forholdet med de mange sykemeldte søstre som da jo viste sig at man kunne være, men som det kanskje var paa tide aa faa kontrollundersøkt o faa i arbejde saa snart som mulig. Det var ogsaa bedre anledning for sykehusene aa skaffe sig vikarer for de rekvirerte iløpet av kort tid mens det for oss hadde vist sig umulig aa skaffe søstre paa andet vis. Det dreiet sig ogsaa her om en midlertidig foranstaltning, idet søstrene ville komme tilbake saasnart evakueringen var over.

Idag innløp saa nye protester fra Rikshospitalet, denne gang under henvisning til Luftvernet, som angivelig skulle ha nedlagt forbud mot utskrivning av søstre derfra. Luftvernshjefen som jeg deretter snakket med ga imidlertid meg medhold, og erklærte ikke aa ville protestere mot at de angjeldende søstre ble rekvirert fra Ullevaal eller fra Rikshospitalet.

Senre paa dagen innløp skriftlig protest fra direktør Ødegaard og over lagene ved Rikshospitalet.

Avreisen var for samtlige søstre bestemt til imorgen 17. november med aftentoget til Brøndheim.

Oslo, den 16. november 1944.

Th. Strem.
Th. Strem.